

VERTROUWELIJK

Aan het dagelijks en algemeen bestuur van de
gemeenschappelijke regeling Nieuw Reijerwaard
Postbus 4010
2980 GA RIDDERKERK

Edelgasstraat 57
2718 SX ZOETERMEER
telefoon (079) 362 36 13
e-mail Audit@Flynth.nl

Kenmerk

661077178-2022-ACV

Behandeld door:

S. Hof MSc RA

Datum

7 april 2023

OnderwerpAccountantsverslag 2022 **CONCEPT**

Geachte leden van het dagelijks en algemeen bestuur,

Hierbij ontvangt u ons accountantsverslag over het boekjaar 2022. Dit verslag bevat de belangrijkste uitkomsten van onze werkzaamheden, waarvan wij vinden dat die voor u relevant zijn voor een goed begrip van de jaarrekening 2022, en voor het beoordelen van de financiële positie van uw gemeenschappelijke regeling.

De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur. In overeenstemming met uw opdracht hebben wij de jaarrekening 2022 gecontroleerd.

Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening van de Gemeenschappelijke Regeling Nieuw Reijerwaard.

Het verslag van bevindingen is, zoals hiervoor reeds verwoord, bedoeld om u te ondersteunen in uw beoordeling van de jaarrekening 2022. De bevindingen en beschouwingen in dit verslag komen voort uit onze controlewerkzaamheden. Wij wijzen u erop dat uw controlerende taak uiteraard verder gaat dan uitsluitend het financieel getinte perspectief vanuit de accountantscontrole.

Hoogachtend,

Astrium Overheidsaccountants
Onderdeel van Flynth Audit B.V.

S. Hof MSc RA

Accountantsverslag

Nieuw Reijerwaard – Boekjaar 2022

1. Inleiding

In het kader van de door het algemeen bestuur aan ons verstrekte opdracht voor de controle van de jaarrekening 2022 van de Gemeenschappelijke Regeling Nieuw Reijerwaard brengen wij u hierbij verslag uit van onze belangrijkste bevindingen naar aanleiding van onze eindejaars controlewerkzaamheden die wij onlangs hebben uitgevoerd.

Dit accountantsverslag is bedoeld om u te ondersteunen in uw beoordeling van de jaarrekening 2022. Wij merken op dat uw controlerende taak uiteraard verder gaat dan uitsluitend het financieel getinte perspectief vanuit de accountantscontrole.

Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening van Nieuw Reijerwaard.

Onze werkzaamheden zijn erop gericht een oordeel te kunnen geven over de jaarrekening 2022 van Nieuw Reijerwaard en niet primair op het opsporen van fraudes of onregelmatigheden in uw organisatie. De bevindingen in deze brief zijn daarom beperkt tot de punten die voortvloeien uit de controle van de jaarrekening.

Wij hebben deze rapportage op 30 maart 2023 met het dagelijks bestuur besproken en eventuele vragen die er waren, beantwoord. Op 17 april 2023 is deze rapportage door ons besproken met het algemeen bestuur.

Het accountantsverslag is als volgt opgebouwd:

Hoofdstuk 1	Inleiding
Hoofdstuk 2	Algemeen
Hoofdstuk 3	Kernpunten van de controle (grondexploitatie)
Hoofdstuk 4	Analyse vermogen en resultaat
Hoofdstuk 5	Vennootschapsbelasting
Hoofdstuk 6	Interne beheersing en automatisering
Hoofdstuk 7	Rechtmatigheid
Hoofdstuk 8	Overige bevindingen (jaarrekeningcontrole 2022)

Bijlagen:

A.	Niet-gecorrigeerde controleverschillen
B.	Onafhankelijkheidsbevestiging en overige dienstverlening

2. ALGEMEEN

2.1 Controle-verklaring	<p>De jaarrekeningcontrole is uitgevoerd zoals overeengekomen in de opdrachtbevestiging d.d. 7 juni 2022. De uitgevoerde werkzaamheden hebben geresulteerd in een goedkeurende controleverklaring met een paragraaf ter benadrukking van specifieke aangelegenheden bij de jaarrekening 2022 (overeenkomstig de boekjaren 2018 t/m 2021).</p> <p>Deze controleverklaring is op 17 april 2023 separaat aan u toegezonden, nadat de jaarrekening is vastgesteld door het algemeen bestuur.</p>									
2.2 Reikwijdte van de controle	<p>Met de opdrachtbevestiging heeft u ons de opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2022. De reikwijdte van onze controle staat hierin omschreven. Er is gedurende het verloop van de controle over 2022 op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle. Tijdens de uitvoering hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2022 voldoende voor de doelstelling van onze controle.</p>									
2.3 Grondslagen	<p>De accountantscontrole omvat onder meer een onderzoek naar de toepassing van de juistheid van de grondslagen in de jaarrekening. Naar onze mening zijn de door het algemeen bestuur gekozen grondslagen voor waardering en resultaatbepaling aanvaardbaar, conform wet- en regelgeving en consistent toegepast. In het boekjaar 2022 zijn geen wijzigingen doorgevoerd in de keuze of de toepassing van de belangrijkste verslaggevingsgrondslagen uit het BBV.</p>									
2.4 Onafhankelijkheid	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Astrium Overheidsaccountants, onderdeel van Flynth Audit B.V. (hierna: Flynth) is onafhankelijk van Nieuw Reijerwaard en voor zover wij weten heeft zich geen inbreuk voorgedaan op de van toepassing zijnde regels en het beleid ten aanzien van onafhankelijkheid. ▪ Ons zijn geen relaties bekend tussen Flynth en Nieuw Reijerwaard, die naar ons professionele oordeel mogelijk van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. ▪ Bijlage B bevat een nadere uiteenzetting van onze onafhankelijkheid. 									
2.5 Goedkeurings- en rapporterings-tolerantie	<p>De materialiteit bij de planning en uitvoering van de jaarrekeningcontrole 2022 is € 188.000 (2021: € 147.000). Deze materialiteit vloeit voort uit de wettelijk voorgeschreven (minimum)vereisten, zoals opgenomen in de Bado en het door het bestuur vastgestelde controleverordening van 4 november 2019, hetgeen voldoet aan de wettelijke minimumvereisten.</p> <table border="1" data-bbox="539 1262 1980 1417"> <thead> <tr> <th data-bbox="539 1262 1016 1313">Goedkeuringstoleranties</th> <th data-bbox="1016 1262 1563 1313">Toelichting</th> <th data-bbox="1563 1262 1980 1313">Bedrag</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="539 1313 1016 1364">Fouten</td> <td data-bbox="1016 1313 1563 1364">1% van de totale lasten</td> <td data-bbox="1563 1313 1980 1364">€ 188.000 (2021: € 147.000)</td> </tr> <tr> <td data-bbox="539 1364 1016 1417">Onzekerheden</td> <td data-bbox="1016 1364 1563 1417">3% van de totale lasten</td> <td data-bbox="1563 1364 1980 1417">€ 564.000 (2021: € 468.000)</td> </tr> </tbody> </table>	Goedkeuringstoleranties	Toelichting	Bedrag	Fouten	1% van de totale lasten	€ 188.000 (2021: € 147.000)	Onzekerheden	3% van de totale lasten	€ 564.000 (2021: € 468.000)
Goedkeuringstoleranties	Toelichting	Bedrag								
Fouten	1% van de totale lasten	€ 188.000 (2021: € 147.000)								
Onzekerheden	3% van de totale lasten	€ 564.000 (2021: € 468.000)								

Rapporteringstoleranties		
Fouten en onzekerheden	Geen specifieke voorschriften in het controleprotocol en derhalve de materialiteit (overeenkomstig voorgaande jaren) als uitgangspunt gehanteerd.	€ 188.000 (2021: € 147.000)
Realisatie fouten en onzekerheden <i>Zie bijlage A van deze rapportage</i>	Strekking van de controleverklaring	Bedrag
Fouten	Goedkeurend met een paragraaf ter benadrukking van specifieke aangelegenheden bij de jaarrekening 2022	€ 0
Onzekerheden	Goedkeurend	€ 0

3. KERNPUNTEN VAN DE CONTROLE (GRONDEXPLOITATIE)

3.1 Waarderings- grondslagen

Significante verslaggevingsgrondslagen en de toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie en de baten en lasten van de Gemeenschappelijke Regeling. Daarnaast vereisen zij van het dagelijks bestuur het toepassen van oordeelsvorming ten aanzien van moeilijke, subjectieve en complexe posities, die vaak - vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken – inherent onzeker zijn.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van de Gemeenschappelijke Regeling zijn uiteengezet in de toelichting '3.1 Grondslagen voor waardering en resultaat' bij de jaarrekening 2022. In de jaarrekening 2022 hebben zich ten opzichte van voorgaande jaren geen materiële wijzigingen voorgedaan in de toegepaste verslaggevingsgrondslagen, die een aanzienlijke invloed hebben gehad op de baten en lasten en/of de financiële positie van de Gemeenschappelijke Regeling.

Wij hebben het door het dagelijks bestuur toegepaste proces voor belangrijke verslaggevingsgrondslagen geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Wij zijn van mening dat de verslaggevingsgrondslagen en de toegepaste inschattingen redelijk zijn en consistent zijn gebruikt.

Bevindingen beoordeling waardering grondexploitatie

Uw gemeenschappelijke regeling berekent periodiek wat de invloed van de economische en project specifieke ontwikkelingen zijn op de uitkomsten van de grondexploitatie. Met deze berekeningen heeft uw gemeenschappelijke regeling ook beoordeeld of de waardering van de voorraden in de jaarrekening 2022 op een juiste wijze is gewaardeerd en of uw gemeenschappelijke regeling mogelijk een verliesvoorziening moet treffen.

Er bestaat een grote verkoopopgave (van circa € 178 miljoen) voor uw gemeenschappelijke regeling. Dit houdt u gevoelig voor marktontwikkelingen. Met de te realiseren opbrengsten moet u de reeds gedane en nog te verrichten uitgaven immers terugverdienen.

Ten behoeve van de jaarrekeningcontrole 2022 hebben wij de geactualiseerde grondexploitatie beoordeeld. Hierbij hebben wij specifieke aandacht besteed aan de:

1. gehanteerde uitgangspunten voor de prijs en planning van de nog te verkopen gronden;
2. gehanteerde uitgangspunten voor de nog te maken kosten; en het
3. risicomanagement.

Wij hebben vastgesteld dat de kwaliteit van de geactualiseerde grondexploitatie toereikend is voor de controle van de waardering van de voorraden. Hieronder gaan wij in op onze bevindingen per aandachtsgebied.

3.2 Uitgangspunten voor prijs en planning nog te verkopen gronden

De ontwikkeling van de prijsvorming voor de grondverkoop is als volgt samen te vatten:

Prijspeil	Ontwikkeling van de grondprijs per m2	Netto contante eindwaarde
1.1.2017	100 (grondprijs 1.1.2017 als startpunt voor deze tabel en derhalve indexcijfer 100 aangehouden)	€ 410.000 (positief)
1.1.2018	+ 11,3%	€ 290.000 (positief)
1.1.2019	+ 2%	€ 281.000 (positief)
1.1.2020	+ 2%	€ 249.000 (positief)
1.1.2021	+ 2%	€ 420.000 (positief)
1.1.2022	+ 1%	€ 534.000 (positief)
1.7.2022	+ 1%	€ 445.000 (positief)
1.1.2023	+ 3%	€ 444.000 (positief)

De herziening van de grondprijs is tot stand gekomen naar aanleiding van een door uw gemeenschappelijke regeling opgestelde analyse van de marktontwikkelingen en het in oktober 2022 door het Buck Consultants International uitgevoerde onderzoek 'Trendanalyse grondprijs en uitgiftetempo bedrijventerrein Nieuw Reijerwaard'. Dit onderzoek is een actualisatie van het in januari 2022 uitgevoerde onderzoek naar marktconforme grondprijzen voor GR Nieuw Reijerwaard.

De actualisatie heeft ertoe geleid dat de grondprijs per m² enkel is geïndexeerd en geen bijstelling is uitgevoerd. Buck Consultants International heeft aangegeven dat een dergelijke grondprijs haalbaar moet zijn gezien de potentie van het project (goede ligging en bereikbaarheid) en de huidige marktontwikkelingen (veel behoefte aan nieuwbouw en grote kavels). Hoewel wij deze prijs uitdagend vinden concluderen wij tegelijkertijd dat een deugdelijke onderbouwing

	<p>beschikbaar is voor de opbrengstenraming. Op dit moment bestaan er geen directe aanwijzingen die dit prijsniveau in twijfel trekken. Wel concluderen wij dat deze prijs, door de per heden gesloten optie- en reserveringsovereenkomsten, voor nieuwe overeenkomsten ook echt gerealiseerd moet worden om een neutraal resultaat te behouden op de grondexploitatie. Voorts hebben we kunnen vaststellen dat de verkopen in 2023 weer op gang komen vanwege het feit dat er voor circa € 7,4 miljoen aan grond is geleverd en er een koopovereenkomst is getekend voor de levering van grond met een waarde van circa € 22,8 miljoen.</p> <p>Door de per heden bestaande opgave rondom de nog te verkopen m² is het resultaat van de grondexploitatie uitermate gevoelig voor afwijkingen in prijs en planning. Er is hierdoor, als gevolg van de uitkomsten van de beoordeling van de opbrengstenprognose en het hierbij geïdentificeerde hoge risicoprofiel, een aanvullend onderzoek verricht naar de algehele gevoeligheid van de grondexploitatie. Hierbij is gekeken naar concrete beheersmaatregelen c.q. optimalisatie mogelijkheden en kansen binnen de huidige calculaties alsmede de effecten hiervan op de mogelijkheden om minimaal een budget neutrale grondexploitatie te voeren. Binnen de huidige grondexploitatie zijn aan de kostenkant mogelijkheden tot kostenreductie.</p> <p>Deze zijn afhankelijk van de ontwikkelingen in de markt en hebben voornamelijk betrekking op mogelijke besparingen als gevolg van aanbestedingsvoordelen, het zich niet voordoen van ingecalculerde risico's en de keuzemogelijkheid om bepaalde geplande werkzaamheden niet te verrichten.</p> <p>Aan de opbrengstenkant is ingecalculerd dat de verkoopprijzen in de komende jaren zullen stijgen fluctuerend van 2% tot 5% per jaar, waar dit voorgaande jaren 1% was. De effecten hiervan zijn ingerekend in de herziene grondexploitatie van 17 april 2023 waardoor de grondexploitatie sluit met een positieve netto contante eindwaarde van € 444.000.</p> <p>Samenvattend stellen wij derhalve dat de haalbaarheid van het gehanteerde prijsniveau en de ingerekende jaarafzet zich de komende jaren moet worden gerealiseerd. Hoewel er op dit moment geen directe aanwijzingen bestaan die het prijsniveau in twijfel trekken, is het effect van eventuele toekomstige negatieve prijsontwikkelingen materieel voor het resultaat van deze grondexploitatie. Dit risico is toegelicht in de jaarrekening onder paragraaf '3.5.1 Toelichting op de balans', als onderdeel 'Vorraden onderhanden werk, waaronder bouwgronden in Exploitatie'. Gezien het belang van deze toelichting in de jaarrekening hebben wij een paragraaf ter benadrukking van bepaalde aangelegenheden opgenomen in onze controleverklaring. Deze handelswijze is overeenkomstig de afgelopen jaren.</p>
3.3 Uitgangspunten voor de plan-kostenramingen	<p>Wij hebben vastgesteld dat er, door deskundigen opgestelde, actuele kostenprognoses aanwezig en verwerkt zijn in de grondexploitatie 2022.</p>
3.4 Risicomanagement	<p>De verantwoordelijkheid om te komen tot een brede en integrale analyse en verantwoording van de frauderisico's ligt primair bij het dagelijks bestuur. Uw belangrijkste frauderisico's brengt u in beeld bij de periodieke herziening van de grondexploitatie (risicoparagraaf). Hiertoe wordt gebruik gemaakt van een Monte-Carlo simulatie en een</p>

gevoeligheidsanalyse. Risicomanagement heeft dus een plaats binnen de P&C-cyclus van uw gemeenschappelijke regeling.

Sinds 2021 heeft risicomanagement verder vorm en inhoud gekregen doordat een formeel periodiek risico-inschattingsproces in werking is getreden. Hierbij vindt periodiek (zo'n 2 a 3 keer per jaar) een overleg plaats binnen het projectteam & directie waarbij alle mogelijke frauderisico's van de grondexploitatie worden besproken. Tevens wordt hierbij de impact berekend (kans * financiële impact) berekend van de risico's. Deze risicoanalyse wordt vervolgens (aan het einde van het boekjaar) verwerkt in de geactualiseerde grondexploitatie door de planeconomen. Het gevolg van deze besprekingen komt tot uiting in een DB voorstel 'Actualisatie risicotabel'.

Middels bovenstaande is er binnen de gemeenschappelijke regeling voldoende aandacht voor risico's inzake de grondexploitatie en daarmee de organisatie als geheel.

4. ANALYSE VERMOGEN EN RESULTAAT

4.1 Verwerking gerealiseerd saldo van baten en lasten

Het BBV kent een duidelijk onderscheid tussen resultaatbepaling (het gerealiseerde saldo van baten en lasten) en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. De gemeenschappelijke regeling mag geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen muteren.

Om het resultaat van de jaarrekening goed te kunnen begrijpen, is het van belang dat u inzicht heeft in wat het effect op het eigen vermogen van uw gemeenschappelijke regeling is geweest (x € 1.000).

Resultaat 2022	(x € 1.000)
De totale baten van GRNR over 2022 bedragen:	2.578
De totale lasten van GRNR over 2022 bedragen:	18.818
Het positieve resultaat bedraagt derhalve (saldo baten en lasten programma) voor mutatie onderhanden werk:	-16.239
Mutatie onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie (balans)	16.239
Gerealiseerd resultaat na mutatie onderhanden werk	0
Per saldo gedurende het jaar gemuteerd in het eigen vermogen	0

Het (nadelige) resultaat 2022 is, overeenkomstig voorgaande jaren, verantwoord als een mutatie onderhanden werk in de balans (debet). Alle baten en lasten worden door uw gemeenschappelijke regeling toegerekend aan de grondexploitatie, waardoor de staat van baten en lasten met een nihil resultaat wordt afgesloten. Er vindt geen mutatie plaats in het eigen vermogen, waardoor uw gemeenschappelijke regeling een nihil eigen vermogen heeft.

4.2 Kengetallen inzake de financiële positie

De totale vermogenspositie wordt onder andere tot uitdrukking gebracht door middel van diverse ratio's. Hieronder hebben wij de ontwikkeling van de belangrijkste ratio's over de afgelopen vijf jaren opgenomen.

Kengetallen	Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019	Jaarrekening 2020	Jaarrekening 2021	Jaarrekening 2022
1. Netto schuldquote	1.108%	681%	497%	224%	4.679%
2. Solvabiliteitsratio	0%	0%	0%	0%	0%
3. Grondexploitatie	1.108%	664%	483%	224%	4.679%
4. Structurele exploitatieruimte	-73%	-22%	44%	68%	-630%

Deze kengetallen laten zien dat de GRNR voor 100% bestaat uit een grondexploitatie, welke volledig gefinancierd is met vreemd vermogen en nog geen eigen vermogen heeft opgebouwd. De netto schuldquote heeft zich in 2022 negatief ontwikkeld vanwege sterk afgenomen verkopen in 2022 ten opzichte van 2021.

Deze kengetallen weerspiegelen de verhoudingen die zich in een jaar voordoen terwijl een grondexploitatie gezien moet worden als een totaalbeeld van alle jaren. De grondexploitatie voor het totale project kent een positieve netto contante waarde, zie opgenomen in paragraaf 3.2 van dit accountantsverslag. Dit komt niet tot uitdrukking in bovenstaande kengetallen welke zich sec. op een jaar richten.

5. VENNOOTSCHAPSBELASTING

5.1 Vennootschaps- belasting

Met ingang van 2016 vallen gemeenten en andere publiekrechtelijke rechtspersonen, zoals gemeenschappelijke regelingen, (voor bepaalde activiteiten onder bepaalde voorwaarden) onder de werking van de Wet op de vennootschapsbelasting (Vpb). Deze wijziging is ingevoerd om publiekrechtelijke lichamen op dezelfde wijze te behandelen als private organisaties.

Uw gemeenschappelijke regeling heeft de activiteiten geïnventariseerd die (mogelijk) belastingplichtig zijn als gevolg van de invoering van de vennootschapsbelasting. Vervolgens heeft uw gemeenschappelijke regeling in samenwerking met een externe deskundige deze activiteiten nader geanalyseerd, waarbij de gemeenschappelijke regeling gemotiveerd heeft aangegeven of, en in welke mate, de vennootschapsbelasting van toepassing is. Op basis van de door een externe uitgevoerde quickscan en de in december 2022 uitgevoerde post quickscan is de gemeenschappelijke regeling dat er geen sprake is van een VPB-plicht.

In de jaarstukken is een toelichting opgenomen over de vennootschapsbelasting en de verwerking hiervan in de jaarrekening. Uw gemeenschappelijke regeling is van mening dat de activiteiten van de gemeenschappelijke regeling Nieuw Reijerwaard niet voldoen aan het profiel om door de 'ondernemerspoort' te komen. Om deze reden is er geen vennootschapsbelasting geheven en geen belastingaangifte gedaan. De belastingdienst heeft medio maart 2019 schriftelijk bevestigd dat zij de door u gekozen werkwijze om te bepalen of er sprake van een VPB-verplichting onderschrijft.

Wij adviseren u wel, conform het advies van de belastingdienst, om deze toets jaarlijks te (laten) opstellen om te bepalen of de uitgangspunten voor de stellingname nog steeds van toepassing zijn.

6. Interne beheersing en automatisering

<p>6.1 Samenvatting bevindingen managementletter 2022</p>	<p>Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole 2022 hebben wij in september 2022 de tussentijdse (interim) controle uitgevoerd. Deze interimcontrole is primair gericht op de bedrijfsvoering binnen Nieuw Reijerwaard en is met name gericht op de opzet, het bestaan en de werking van maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB), voor zover van belang voor onze controle op de betrouwbaarheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens. Onze bevindingen, voortvloeiend uit de interimcontrole, zijn vastgelegd in onze managementletter van 2 december 2022.</p> <p>Uit onze interimcontrole blijkt dat Nieuw Reijerwaard de AO/IB voldoet aan de daaraan te stellen eisen, voor zover wij dat beoordelen in het licht van de jaarrekeningcontrole. Specifiek genomen zijn nog wel enkele verbeterpunten geconstateerd, bijvoorbeeld ten aanzien van de IT-omgeving de voorbereiding van de rechtmatigheidsverantwoording. Voor onze specifieke bevindingen en overige aanbevelingen (verbeterpunten) verwijzen wij u naar de genoemde managementletter.</p>
<p>6.2 Betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving</p>	<p>Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen daaromtrent raken dan ook slechts die onderdelen, die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij ter zake geen volledigheid pretenderen.</p> <p>Op grond van artikel 393 lid 4, Titel 9 Boek 2 BW rapporteren wij onze bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking in dit verslag. Hierbij dient opgemerkt te worden dat wij ons hier specifiek richten op de aspecten van de geautomatiseerde gegevensverwerking die van belang zijn voor de financiële verslaglegging. Wij geven geen oordeel over de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking van Nieuw Reijerwaard als geheel.</p> <p>Wij zijn van mening dat voldoende maatregelen zijn getroffen om de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking en informatievoorziening te waarborgen.</p>

7. Rechtmatigheid

7.1 Begrotingsrechtmatigheid	<p>De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn gebaseerd op de artikelen 189, 190 en 191 van de Gemeentewet. Deze normen dient het algemeen bestuur zelf nader in te vullen en te concretiseren. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet. Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat de directie belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig meldt aan het bestuur, zodat het bestuur hierover tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan het bestuur van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat de directie inbreuk maakt op het budgetrecht van het bestuur.</p> <p>Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV. Een overschrijding van de begroting is altijd onrechtmatig, maar hoeft door de accountant niet in alle gevallen te worden meegewogen in zijn oordeel. Nieuw Reijerwaard heeft in het controleprotocol voor het begrotingscriterium aansluiting gezocht bij deze Kadernota Rechtmatigheid.</p> <p><u>Essentieel is dat het bestuur nadere regels kan stellen wanneer:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Lastenoverschrijdingen zijn gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten 2. Lastenoverschrijdingen passen binnen het beleid of 3. Lastenoverschrijdingen bij open einde regelingen. <p>In het kader van de begrotingsrechtmatigheid kijkt de accountant naar de lastenoverschrijdingen per programma die de rapportagetolerantie overschrijden. In de onderstaande tabel is deze (begrotings)controle opgenomen. Hieruit blijken geen begrotingsonrechtmatigheden.</p>			
	Programma van de GR Nieuw Reijerwaard	Realisatie (x € 1.000)	Begroting (gewijzigd) (x € 1.000)¹	Rechtmatig
	Lasten	€ 18.818	€ 31.423	Ja
	Baten	€ 2.578	€ 17.588	Ja

¹ De begrotingswijziging is door het algemeen bestuur vastgesteld op 4 juli 2022

7.2 Europese aanbestedingen	<p>Het normenkader voor de rechtmatigheidscontrole, zoals vastgesteld door het algemeen bestuur, bevat onder andere de Europese aanbestedingswetgeving. Bij onze jaarrekeningcontrole hebben wij aan de hand van een door uw organisatie uitgevoerde crediteurenanalyse gecontroleerd of de Europese aanbestedingswetgeving gedurende het boekjaar 2022 is nageleefd. Naast inzicht in de rechtmatigheid van individuele dossiers geeft deze analyse ook inzicht in de beheersing van het inkoopproces, die (ook) het naleven van de aanbestedingswetgeving moet waarborgen.</p> <p>Door de ons uitgevoerde werkzaamheden kunnen we concluderen dat de inkopen in boekjaar 2022 rechtmatig zijn geweest. Wij hebben in het kader van de Europese aanbestedingswetgeving geen onrechtmatigheden geconstateerd.</p>
7.3 Rechtmatigheidsverantwoording vanaf 2023	<p>De formele wetwijziging waarmee de inwerkingtreding van rechtmatigheidsverantwoording is geregeld is in 2022 vastgesteld en het BBV zal hierop in de komende periode worden aangepast. Dit betekent dat het dagelijks bestuur van Nieuw Reijerwaard verplicht is om met ingang van de jaarrekening over het boekjaar 2023 een rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening op te nemen. De accountant zal met ingang van het boekjaar 2023 zijn/haar oordeel geven over de getrouwheid van de jaarrekening waar de rechtmatigheidsverantwoording van uw directie onderdeel van uitmaakt. De accountant verstrekt geen afzonderlijk rechtmatigheidsoordeel meer.</p> <p>Wij hebben met de organisatie gesproken over de actuele stand van zaken met betrekking tot de implementatie van de rechtmatigheidsverantwoording. Op grond van de gevoerde gesprekken hebben we vernomen dat 2022 niet meer als overgangsjaar is gebruikt ter implementering van de rechtmatigheidsverantwoording. Om deze reden adviseren wij om in 2023 op korte termijn actie te ondernemen zodat de organisatie is voorbereid op de implementatie van de rechtmatigheidsverantwoording in boekjaar 2023.</p>
7.4 Tussentijdse verantwoording subsidies aan Provincie	<p>In de subsidiebeschikking van de Provincie Zuid-Holland is opgenomen dat voor 1 april over het voorgaande jaar (inhoudelijk/financieel) gerapporteerd moet worden. In de subsidiebeschikking voor de subsidie “Groene Inpassing” (€ 9,0 miljoen) van de Provincie Zuid-Holland is opgenomen dat voor 1 april over het voorgaande jaar (inhoudelijk/financieel) gerapporteerd moet worden. Wij hebben begrepen dat GRNR voldaan heeft aan de tussentijdse rapportageverplichting.</p> <p>De van oorsprong Rijkssubsidie “Infrastructuur” van € 17,75, waarvan later de afwikkeling is overgedragen aan de Provincie Zuid-Holland, bestond uit twee delen, € 1,5 miljoen voor de gemeente Barendrecht en € 16,25 miljoen voor de GR. Het deel voor de gemeente Barendrecht is inmiddels afgewikkeld en definitief vastgesteld. De GR heeft eind 2021 voor haar deel de subsidieverklaring ingediend bij de Provincie Zuid-Holland en daarmee een definitief verzoek tot vaststelling en afwikkeling van de subsidie aangevraagd. Wij hebben vastgesteld dat de subsidie definitief is vastgesteld door de Provincie Zuid-Holland.</p> <p>Wij adviseren u wel om er jaarlijks op toe te blijven zien dat de subsidievoorwaarden worden nageleefd teneinde eventuele overschrijdingen van de formele termijnen te voorkomen.</p>

8. Overige bevindingen jaarrekeningcontrole 2022

8.1 Wijziging in verslaggevingsvoorschriften / wet- en regelgeving	<p>In de jaarrekening 2022 zijn geen stelsel- of schattingswijzigingen verwerkt. Hier was ook geen aanleiding toe. Nieuw Reijerwaard heeft de jaarrekening opgesteld conform de voorschriften van het BBV.</p>
8.2 Controleverschillen	<p>Tijdens onze controle inventariseren wij verschillen tussen bedragen, classificaties, presentatie en toelichting van de jaarrekeningposten die Nieuw Reijerwaard heeft opgenomen en gerapporteerd en zoals die naar onze mening in overeenstemming met de bepalingen inzake de jaarrekening zoals opgenomen in het BBV dienen te worden opgenomen of gerapporteerd. Wij hebben vastgesteld dat er geen sprake is van geconstateerde ongecorrigeerde controleverschillen in de jaarrekening.</p>
8.3 Bevestiging van de directie	<p>Wij hebben van het dagelijks bestuur een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen.</p>
8.4 Beperking in reikwijdte van de controle	<p>Er zijn geen meningsverschillen met directie noch met het dagelijks en algemeen bestuur geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door de medewerkers en de directie / bestuur van Nieuw Reijerwaard de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.</p>
8.5 Wet open overheid (Woo)	<p>Op grond van de Wet open overheid (Woo) zijn bestuursorganen met ingang van het boekjaar 2022 verplicht om in de jaarstukken een openbaarheidsparagraaf op te nemen waarin verslag wordt gedaan over de uitvoering van de beleidsvoornemens op dit gebied. Nieuw Reijerwaard heeft aan deze verplichting voldaan door in paragraaf 2.2.9 van het jaarverslag uitvoerig te rapporteren over het beleid en de uitgevoerde activiteiten ten aanzien van de Woo.</p>
8.6 Wet Normering Topinkomens (WNT)	<p>De Wet Normering Topinkomens (WNT) is in werking getreden met ingang van 1 januari 2013. De WNT regelt niet alleen de openbaarmaking van topinkomens in de publieke en semipublieke sector, maar stelt ook maxima aan de hoogte van de bezoldiging van topfunctionarissen en tevens aan de ontslagvergoedingen. Met ingang van 1 januari 2013 is bij wet vastgelegd dat rechtspersonen of organisaties die volledig of in aanzienlijke mate uit publieke middelen zijn gefinancierd, beloningen van topfunctionarissen openbaar dienen te maken, ook als deze de in de wet gestelde maximale bezoldiging van € 216.000 niet te boven gaan. Daarnaast dient u het salaris openbaar te maken van overige medewerkers (inclusief – wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan – ingehuurd personeel) die een bezoldiging ontvangen boven deze norm. Ten slotte stelt de WNT een aantal overige eisen, zoals een maximale ontslagvergoeding voor topfunctionarissen van € 75.000.</p>

	<p>Uit de werkzaamheden blijkt dat in 2022 voor de topfunctionarissen en overige medewerkers geen sprake van een overschrijding van de grensbedragen en dat de WNT juist is verantwoord in de jaarstukken.</p> <p><u>Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd</u> In overeenstemming met het controleprotocol WNT 2022 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is. In onze controleverklaring hebben wij bovenstaande expliciet opgenomen.</p>
<p>8.7 Fraude als onderdeel van de accountantscontrole</p>	<p>In Nederland is de accountant wettelijk verplicht om alle ontdekte fraudegevallen te rapporteren aan het management van de organisatie. Hoewel wij een kritische houding hebben ten opzichte van risico's van fraude in de jaarrekening, willen wij opmerken dat onze controle niet specifiek is gericht op het ontdekken hiervan. De accountant is wel verantwoordelijk voor het betrekken van frauderisico's in de planning en uitvoering van zijn controleopdracht.</p> <p>Nieuw Reijerwaard heeft een frauderisicoanalyse opgesteld en deze besproken met het bestuur. Hiermee is voldoende aandacht voor het creëren van bewustwording omtrent dit thema. Wij hebben daarnaast een fraudediscussie gevoerd binnen het controleteam en met de ambtelijke organisatie van Nieuw Reijerwaard. Tijdens dit overleg is gesproken of het management aanwijzingen en of vermoedens heeft gehad voor de mogelijke aanwezigheid materiële onjuistheden als gevolg van fraude in de jaarstukken. Van het management hebben wij de bevestiging ontvangen dat er geen onregelmatigheden zijn geconstateerd waarbij het management of de werknemers zijn betrokken die een belangrijke rol spelen bij de maatregelen van interne beheersing, of anderen in het geval dat de fraude van materieel belang kan zijn voor de jaarrekening.</p> <p>Tevens hebben wij zelfstandig werkzaamheden uitgevoerd die erop gericht waren om het risico van het 'omzeilen' van de interne beheersingsmaatregelen door het management te detecteren. Wij hebben specifieke controles uitgevoerd op memoriaalboekingen en schattingen en hebben significante en ongebruikelijke transacties met behulp van gegevensanalyses onderzocht.</p> <p><u>Conclusie:</u> Tijdens de uitvoering van onze controle van de jaarrekening 2022 hebben wij geen aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van fraude.</p>

Bijlagen

Bijlage A – Niet-gecorrigeerde controleverschillen en / of onzekerheden

Toleranties t.b.v. foutenevaluatie (getrouwheid en rechtmatigheid)	Fouten	Onzekerheden
Goedkeuringstolerantie (respectievelijk 1% en 3% van de totale lasten)	€ 188.000	€ 564.000

Foutenevaluatie	Fouten		Onzekerheden	
	Getrouwheid	Rechtmatigheid	Getrouwheid	Rechtmatigheid
Aard van de fouten				
n.v.t.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Bevestiging directie

Wij hebben van de directie een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin de directie bevestigt dat er naast bovengenoemde bevinding geen sprake is van overige niet- gecorrigeerde fouten die, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening materieel (kunnen) zijn.

Conclusie: Bij de jaarrekening 2022 kan een **goedkeurende** verklaring worden verstrekt inzake **getrouwheid en rechtmatigheid**.

Bijlage B – Onafhankelijkheidsbevestiging en overige dienstverlening

Bevestiging onafhankelijkheid

In overeenstemming met de Nederlandse Corporate Governance Code dient de externe accountant mogelijke conflicten met betrekking tot zijn onafhankelijkheid, zowel in wezen als in schijn, onder de aandacht te brengen van de directie en het bestuur.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van Nieuw Reijerwaard in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van waarborgen om onafhankelijke positie te waarborgen

Flynth beschikt over een stelsel van maatregelen om onze onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Het stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersings- maatregelen. Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle gevolmachtigden en werknemers bij Flynth.
- Procedures voor de organisatie van periodieke training inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.
- Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt waarin is vastgelegd of sprake is van omstandigheden die de

onafhankelijkheid van de accountant die de controleopdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en indien er bedreigingen zijn gesignaleerd, welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreiging voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde onafhankelijkheidsevaluatie) wordt in het dossier opgenomen.

- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Flynth wordt geconsulteerd, als sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Indien de bestuursstructuur van de controlecliënt voorziet in een audit commissie of bestuur, overwegen wij ook een van deze beide instanties te raadplegen.

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen worden periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

Interne roulatie

Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om de bedreiging weg te nemen.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties met Nieuw Reijerwaard

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Flynth, haar gevolmachtigden en haar medewerkers en Nieuw Reijerwaard die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken welke aan u gerapporteerd dienen te worden.